

نقش معلم در تعلیم و تربیت استثنایی

معلمان همواره به عنوان یکی از ارکان مهم و اساسی فرآیند آموزش و پرورش محسوب می‌گردند. به گفته صاحب نظران موقوفیت باشکست بهترین یا ضعیف ترین برنامه درسی، بستگی به طراحی و اجرای معلم دارد. همچنین تحقیقات در زمینه اجرای برنامه درسی نشان می‌دهد که میزان موقوفیت یک برنامه درسی در کلاس درس به میزان مشارکت معلم در فرآیند برنامه درسی متکی است^۱ به عبارت دیگر معلمان مهمترین عامل در جریان آموزش و پرورش و میزان پیشرفت فعالیتهای تربیتی به شمار می‌روند.^۲

در این راستا معلم در آموزش و پرورش استثنایی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. او می‌بایست علاوه بر دارا بودن دانش لازم، قادر باشد مقاومت را با توجه به توانمندی فرآگیران با مهارت خاصی به فرآگیران با نیازهای ویژه منتقل نماید. در واقع معلمان کودکان استثنایی نقش یک هنرمند چیره دست را ایفا می‌کنند.

معلمان دلسوز، خود را متعهد می‌دانند تا رویکردهای گلچین شده‌ای تنظیم کنند. آنها هر آنچه را که کودک نیاز دارد تا به رشد عینی در تحول خواندن و زبان برسد تهیه می‌کنند.^۳

مشکل است که بتوان تصویر ساده‌ای از یک روز زندگی معلم استثنایی را ارایه نمود. آنها با وجود آنکه هر روز با چالشها و مشکلات زیادی روبرو هستند اما بیشترشان به شغل خود عشق می‌ورزند و در واقع خودشان را صرف خدمت به کودکان استثنایی نموده‌اند^۴ این امر ممکن است واقعیت داشته باشد که معلمان این کودکان هرگز دقیق کافی برای انجام تمامی آنچه را که می‌خواهند نداشته باشند. اما مطمئناً این یک واقعیت است که آنها به گونه‌ای مؤثرتر کار می‌کنند.

● صمد ساعی منش

و در حد امکان برای کودکان با ناتوانی مؤثر و مفید هستند.^۵
پیشرفهای شگرف آموزش و پرورش استثنایی مرهون کوششها،
تلاشها و از خود گذشتگی‌های مریانی است که بهترین سالهای عمر
خود را صرف تعلیم و تربیت کودکان استثنایی نموده‌اند. مریانی که با
کمترین امکانات و به دوراز هیاهوها، آثار بزرگی را خلق نموده‌اند. آنها
کسانی هستند که در چهار دیواری کلاس بدون آنکه دیگران شاهد
تلاش و کوشش آنها باشند، با شمع وجودشان به کودک استثنایی جان
و حیات می‌بخشند تلاش می‌کنند تا بارور نمایند و به کودک والدینش
امید می‌بخشند، هر لحظه که کودک نایانی واژه‌ای را می‌آموزد آن
لحظه، لحظه معلم است. هر زمان که کودک ناشنوایی با تلاش و کوشش
معلمش کلامی را بیان می‌کند آن زمان متعلق به معلم است. و آنگاه که
کودک کم توان ذهنی شروع به خواندن می‌کند، فرشتگان الهی مریی او
را تحسین می‌کنند و آن روز، روز بزرگداشت معلم است. چرا که او مظہر
واقعی "من احیاها فکانما احیانا ناس جمیعاً" است. قدرش را بدانیم،
قدرتان زحماتش باشیم، هنر ش را تحسین کنیم که هنرمند واقعی
اوست.

عقل باشی عقل را بابی کمال

عشق باشی عشق را بابی جمال

پژوهشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی پرستال جامع علوم انسانی

منابع:

- ۱- چکیده مقاله‌های همایش ملی مهندسی اصلاحات در آموزش و پرورش، دانشگاه تهران، خردادماه ۸۱
- ۲- رضازاده، اکبر، تأثیر ارزشیابی عملکرد بر انگیزش شغلی معلمان، فصلنامه تعلیم و تربیت دوره هفتم، بهار ۷۹. شماره ۲۵
- ۳- مکوند حسینی، شاهرخ، مترجم (۱۳۸۱)، آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه انتشارات رشد.

4-Internet. www.kidsource.com

5- Internet. www.kidsource/content4/spec-Ed

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران